

Відшкодування втрат майна підприємства внаслідок воєнних дій

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА

Право на захист своїх прав і законних інтересів, в тому числі шляхом відшкодування збитків закріплено положеннями ст. 20 Господарського кодексу України та ст. 22 Цивільного кодексу України

Під **ЗБИТКАМИ** розуміються:

- втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (**реальні збитки**)
- доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (**упущена вигода**)

– *Положення ст. 22 Цивільного кодексу України*

- вартість втраченого, пошкодженого чи знищеного майна; додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково виплачених матеріалів), здійснені стороною, що зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;
- неодержаний прибуток і матеріальна компенсація моральної шкоди.

– *Положення ст. 225 Господарського кодексу України*

НОВА НОРМАТИВНА БАЗА

20 березня 2022 року український уряд затвердив Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» від 20.03.2022 №326 (далі – Порядок №326).

Визначення шкоди та збитків за напрямом економічних втрат підприємств внаслідок знищення та пошкодження їх майна, а також упущену вигоду від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності.

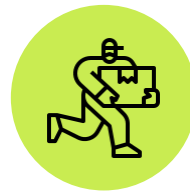
Основні показники, які оцінюються:

вартість втраченого, знищеного чи пошкодженого майна підприємств

упущена вигода підприємств

втрати підприємств від неоплачених товарів робіт та послуг, наданих та спожитих на тимчасово окупованих територіях

Положення Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України відповідають положенням, що наведені в Порядку №326

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ЗБИТКІВ (ПОРЯДОК №326)

Визначення шкоди та збитків підприємств здійснюється відповідно до методики, затвердженої спільним наказом Мінекономіки та Фонду державного майна, за погодженням з Мінреінтеграції.

Наразі відповідна методика не затверджена

Відповідальними за визначення шкоди та збитків за напрямом економічних втрат є:

1.

міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, які є уповноваженими органами управління, - в частині підприємств, що належать до сфери їх управління;

2.

обласні, Київська міська державні адміністрації (на період воєнного стану - військові адміністрації), - в частині підприємств недержавної форми власності, які знаходяться на території відповідних областей та м. Києва.

ПЕРЕЛІК ДІЙ

Перелік дій є рекомендаційним та не є вичерпним, та для різних напрямів бізнесу може відрізнятись

- 1. Повідомлення правоохоронних та інших уповноважених органів:** Національна поліція України - для відкриття кримінального провадження за фактом знищення, втрати майна тощо (по телефону / з письмовою заявою); Державна служба з надзвичайних ситуацій - для ліквідації наслідків військових дій та складання відповідного акту.
- 2. Фото/відео фіксація стану майна:** Детальна фото/відео фіксація місця події з чіткою ідентифікацією особи, що здійснює фіксацію стану майна та оформленням документа щодо результатів огляду майна. Доцільним є здійснення порівняння майна «до» та «після» події.
- 3. Пошук свідків та фіксація їх показань.**
- 4. Зберігання матеріалів та публікацій:** матеріали засобів масової інформації, що пов'язані з пошкодженням майна та/або перешкодами ведення господарської діяльності підприємства; документи, повідомлення та публікації органів державної влади та інших уповноважених органів, що пов'язані з пошкодженням майна та/або перешкодами ведення господарської діяльності підприємства; публікації в соцмережах щодо подій, пов'язаних із пошкодженням майна та/або перешкодами ведення господарської діяльності підприємства.

5. Документальне оформлення та підтвердження факту знищення/пошкодження майна

- Підготовка документів, що посвідчують право власності на майно (нерухомість, виробниче обладнання, запаси інші активи), технічної документації (технічні паспорти, проектно-кошторисна документація, тощо);
- Підготовка документів, що посвідчують знаходження відповідного майна (виробниче обладнання, запаси інші активи) на місці руйнування/пошкодження;
- Видача наказів по підприємству: щодо неможливості використання майна через втрату контролю над майном; щодо знищення/пошкодження майна, щодо призупинення діяльності окремих підрозділів підприємства, або підприємства в цілому.
- Проведення інвентаризації майна.
- Проведення технічної інвентаризації майна для отримання висновків руйнування/пошкодження виробничого та/або нерухомого майна.
- Підготовка документів щодо господарської діяльності підприємства, бухгалтерських документів щодо минулих, поточних та запланованих обсягів господарської діяльності, з метою підтвердження збитків підприємства.

ПЕРЕЛІК ДІЙ

Перелік дій є рекомендаційним та не є вичерпним, та для різних напрямів бізнесу може відрізнятись

- 6. Фіксація шкоди на спеціальних ресурсах:**
warcrimes.gov.ua (створено Офісом Генерального прокурора з українськими та міжнародними партнерами для належного документування воєнних злочинів та злочинів проти людяності, скоєних російською армією в Україні). Згідно з інформацією на цьому сайті, він створений, зокрема, для оцінки збитків, яких зазнала Україна внаслідок російської агресії та формування позовів до росії.

- 7. Стежити за законодавчими змінами:** На нашу думку, законодавство в частині відшкодування збитків внаслідок російської агресії буде доповнюватись новими положеннями, які дозволять постраждалим більш точно визначити розмір збитків та сформуванати чіткий пакет документів, необхідний для відшкодування збитків, а, тому, рекомендуємо відстежувати зміни законодавства в цій частині.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК – ЗНИЩЕННЯ АКТИВІВ

Знищення (псування) запасів

- Відсутні особливості на час воєнного стану
- Податковий облік = бухгалтерському обліку

Знищення (псування) ОЗ

Вплив на оподаткування залежить від бухгалтерського обліку:

знецінення

списання

- **При знеціненні:** витрати від знецінення сторнуються для цілей оподаткування шляхом збільшення фінансового результату (п. 138.1 ПКУ)
- **При списанні (ліквідації) ОЗ:** до складу витрат для цілей оподаткування включається залишкова вартість, визначена згідно вимог ПКУ (п. 138.1 + 138.2)

ПДВ – ЗНИЩЕННЯ АКТИВІВ

Знищення (псування) запасів

Перехідні положення

На період воєнного стану не вважаються використаними в неоподатковуваних ПДВ операціях або операціях, що не є господарською діяльністю, товари (в т.ч. ОЗ) придбані з ПДВ, знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану.

ОТЖЕ: ПДВ за п. 198.5 не нараховується

Знищення (псування) ОЗ

Перехідні положення

Ідентичні як для товарів (ОЗ за визначенням ПКУ є товаром)

Додатково для ліквідованих ОЗ не з вини платника діють загальні норми ПКУ п. 189.9

ОТЖЕ: ПДВ за п. 198.5 та 189.9 не нараховується

Увага: правильно оформлювати первинні документи

Contact us:

CENTRAL OFFICE

28 Fizkultury St.,
Kyiv, 03150
Ukraine
T: + 380 (44) 284 18 65
F: + 380 (44) 284 18 66

ACCOUNTING SERVICES

36D E.Konovaltsa St.,
Kyiv, 01133
Ukraine
T: + 380 (44) 237 78 07
F: + 380 (44) 237 78 06

SOUTH OFFICE

39/1 Uspenska St.,
Odesa, 65014
Ukraine
T: + 380 (48) 734 71 83
F: + 380 (48) 734 71 83

EAST OFFICE

160 Soborniy Ave.,
Zaporizhzhya, 69005
Ukraine
T: + 380 (61) 220 23 82
F: + 380 (61) 220 23 82